

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 29. Utkommer hvarje Söndag. Gotheborg den 15 Juli 1855. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. IX årgången.

Dr. Wilhelm v. Schadow.

Direktör vid kongl. akademien i Düsseldorf.
Grundläggaren af den i så högt florstående Düsseldorfer målarskolan, W. von Schadow, eger ett obestriddt rykte för att vara vår tids förträffligaste lärare i målning, och till och med från England, Sverige, Norge, Ryssland och Amerika strömma elever till honom. Född i Berlin den 6 September 1789 hade han genom fadren, den nyss aflidne direktören Dr. Gottfried Schadow, icke blott ständigt tillfälle till undervisning och öfning i konsten, utan äfven att iakttaga de olika riktningarne och lärosätten. Den första ljusglimten af hans talent framträdde emellertid först vid hans sammanvaro med Cornelius, Overbeck, Veith m. fl., då han med desse gemensamt var sysselsatt med freskomålningarne vid Bartholdys och Massinis villor.

År 1814 gick han med de nämnde konstnärerna i Rom öfver till katolska kyrkan, emedan denna krets ansåg dess religiösa riktning för konstens högsta, och trodde sig blott i den katolska konfessionen finna den värme och poesi, som var i stånd att förläna verklig lyftning till hög entusiasm.

Redan åren 1825 och 1826 anslöto sig till honom flere elever, hvilkas tidigaste alster voro så slående bevis på Schadows utmärkta läraretalent, att han sistnämnda år utnämndes till direktör för kongl. akademien i Düsseldorf. Att Schadow äfven som målare står mycket högt, derom vittna hans många arbeten, bland hvilka "De visa och de ovisa jungfrurna" önses som den förnämsta.

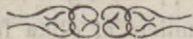
Staten New-Yorks uppfostringsanstalt för Idioter.

(Från New-York Tribune.)

För några år sedan var det vanligt att se landtfolk i närheten af det gamla värds-
huset "Bulls Head" på vägen till Troy, när man sade dem att det skulle inrättas till skolhus för idioter, skaka på hufvudet och höra dem allmänt komma öfverens om att de, som trodde att fånar nånsin kunde lära något, sjelfve ej vore stort bättre än fånar.

Skolan öppnades dock och har småningom stigit i allmänhetens ynnest, tills det gamla "Bulls Head" omsider blifvit för litet att mottaga det stora antal elever, från hvilka ansökningar om inträde tillströmma från alla delar af staten. — Staten New-York, hvilken en ej ringa ära tillkommer för att ha vågat försöket, håller nu på att uppföra en stor asyl i Syracuse, der inrättningens ändamål kan på ett fullkomligare och verksammare sätt ernås.

Den nuvarande anstalten är belägen straxt utanför staden. Det är en enkel anspråkslös tegelstensbyggnad, som till sin inredning liknar hvarje annan skolinrättning. Om ni besöker den för att se den i gång, för er doktor Wilbur först till en liten byggnad, som ej står i samband med hufvudbyggnaden. Den sal hvori ni här inkommer skulle ni måhända först ta för en gymnastiksal, ty två stora stegar resa sig upp mot taket, medan en tredje är lagd horisontelt emellan dem begge, och inunder är en madrass utbredd. I rummet finnas dessutom två fyrkantiga bord, omkring hvilka sitta 10 å 12 gossar och flickor från sex till sexton års ålder, lekande som det tyckes med små trästycken, färgade kulor, tryckta kort m. m., som äro framlagda på bordet. En ung karl vid det ena bordet och en ung qviinna vid det andra tala upphörligt till barnen med hög, men glädligt och vänlig röst, liksom uppmuntrande dem att fortfara med sitt arbete, sina lekar eller hvad det nu kan vara som de

ha för bänder. Eleverna ha ej den tomma, stirrande blicken, eller de låga bakåtböjda pannorna, ej heller visa de den vanvård om sitt yttre ni väntade. En eller två ha obehagliga ansigten, tre eller fyra äro vindögda, men nästan alla ha ett intelligent och alle sammans ett snygt utseende, några äro till och med vackra. Ni är en nyhet för dem, och de följa er med glädt förvånade blickar, de flesta af dem tillika muntert skrattande. Detta är det första tecken hvaraf ni ser att de äro idioter; ty hade de sitt fulla förstånd i behåll, skulle de inse att besökande ej alltid äro anledningar att glädjas åt.

Dessa äro de sist ankomna. Ibland dem äro en eller två, som ännu knappt kunna begagna sina yttre sinnen. Den der flickans ögon vandra oroligt omkring i rummet, men vifta med er näsduk framför dem, och hon skall ej märka den eller förmå att urskilja den från den massa af föremål som sväfva förbi hennes slöa uppfattningsförmåga. Skrik i denne gosses öra, och han skall knappast skänka mer uppmärksamhet deråt än om han vore en stock. Stiek en isbit eller ett glödande kol i hans hand, och han skulle skrika af smärta; men han skulle ej förstå att vända om handen för att låta det falla till marken. Kasta den der klubban emot honom, och han skulle ej lyfta ett finger för att rädda sig, utan skulle uppgifva ett fänigt skratt då den slog honom till marken, utan att veta hvad det varit som träffat honom. Ett djerft företag i sanning, att lära dessa ögon att se, dessa öron att höra och denna slöa hjerna att tänka.

Läraren hänger en af gossarne på stegen vid händerna. Han behöfver blott släppa sitt tag för att falla några tum på den mjuka madrassen under sina fötter. Men han har ej förmåga att fatta det. Han klänger sig tätt intill stegpinnen och skriker måhända af smärta, men han rör sig ej ur stället. Läraren lägger sin hand om hans lif och lyfter upp honom, flyttar hans hand och lägger den på den följande pinnen och uppmuntrar honom med vänlig och glädlig röst. Derpå den andra handen. Detta upprepas flera gånger och på detta sätt intvingar han nästan i hans tröga själ en ännu dunkel föreställning att han kan begagna sina händer och fötter för att hinna golfvet.

En annan, som redan varit några månader på institutet, framkallas för att visa hvad han lärt. Hans förtjusning strömmar ut ur hans ögon och han brister ut i ett muntert skratt. Han springer uppför stegen, ned utför den, under den, öfver den, framåt, bakåt med hufvudet först, med fötterna först och kastar sig slutligen i lärarens armar under ett skallande gapskratt. Han har blott lärt hvad man kan lära hundar och katter, men med mindre naturlig intelligens än de, är det ett under att han kunnat lära någonting alls.

Ett annat sätt att väcka och hålla vid lif den slumrande iakttagelseförmågan är att kasta en käpp från hand till hand. Två, som hunnit färdighet i leken deltaga deri, med en nervös ansträngning af hvarje muskel, som visar hvilken ofantlig själsansträngning denna enkla akt erfordrar när sådana intelligenser uppfordras att verkställa den.

Den lilla kretsen omkring det första bordet läres att träda först en hvit, derefter en röd kula på en tråd. Derefter två hvita och två röda o. s. v. De lära det ej på ögonblicket, icke en gång på en timma eller en dag, kanske ej på en vecka eller en månad. Men när de lärt sig det ha de fått en föreställning om *tal*, den första i hela deras lif. Och när de ha lärt det — hvilken ytterlig glädje! När en idé lyckats intränga i deras stackars förmörkade hjernor är den lik tanken, som den grekiske filosofen fick medan han låg i badet och som förmådde honom att halflädd springa ut på gatan och utropa till alla han mötte: "Eureka! — jag har funnit det!" Aldrig får ni en elev så tacksam för en ny idé ni gifvit honom, som denne stackars idiot.

På detta sätt fortgår systemet. Det börjar med det enklaste af alla intryck — sjelfva grunden. Här är en rad af träklot af olika storlek, och der en rad af hål, som svara hvart och ett mot sitt särskilda klot. Idioten läres att lägga hvart och ett klot på sitt rätta ställe och anställer således sin första *jemförelse* och får sitt första begrepp om *storlek*. Der är vidare en rad af röda, gröna, blå, gula och hvita kulor och skålar. Genom att lägga hvarje kula i sin rätta skål ledes han till uppfattning af olikheter i *färg*. En annan samling af olika formade trä-

stycken ger honom föreställning om *form*.

När han kommit så långt kan han läras igenkänna ett ord som är tryckt på ett kort. Men han igenkänner det på samma sätt som ni igenkänner ett ansigte, af dess allmänna utseende, ej af dess särskilda delar. Om kortet ligger rätt eller upp och ned är för honom alldeles detsamma. Småningom bringas han dock först att lära dess mening, sedan dess särskilda bokstäfver och slutligen att afteckna det på den svarta taflan. När han kan göra detta har han hunnit tröskeln, på hvilken barn vanligen stå när de först komma in i skolan. Hädanefter är hans uppfostran mycket lik deras, endast att den fordrar oändligt mycket mera tålmod, ihärdighet och vänlighet.

Vi komma nu in i den egentliga skolsalen, der 20 å 30 elever äro församlade. Några sitta vid sina pulpeter och läsa. I ena ändan af rummet är en afdelning samsatt med att stafva enkla ord, och i den andra håller en annan klass på att nämna orter vid namn, då de utpekas på en karta. Studierna likna dem i andra skolor, men ej så eleverna. Oupphörligt vända de sig likgiltigt om, och de slöa ögonen stirra uttryckslöst omkring sig. Men lärarinnans hela hjerta tycks vara upptaget af föresatsen att få dem att begripa — hon väcker, frågar, svarar, uppmuntrar, småler, nickar och eggas dem med outtröttligt tålmod. "Nå, Eddie!" "Qvickt, Fanny!" "Stafva det, min flicka!" "Det kan du säkert säga, Kitty!" Klappande den ena på hufvudet, skickande ett uppmuntrande småleende åt en annan och klappande händerna för att väcka en tredjes uppmärksamhet — som om de lägo i djupaste sömn och hon nödgades tvinga orden in i deras däsiga öron och ut från deras tröga läppar.

Deras själar ligga i djup slummer, och så skulle de förbli, om hon ej med blick och röst hvarje ögonblick sökte fasthålla och fixera deras kringirrande tankar.

Slutligen kommer det långsamma tvekannde svaret, uttaladt med en rädd ifver, men med den första barndomens afbrutna läspning, ty få bland idioterna kunna tala tydligt när de först komma till anstalten. Stor är Eddies triumf, om svaret råkar att vara riktigt. Utom lärarinnans loford stråla hela klassens ansigten af

deltagande fröjd, ty hos dessa halfdanade naturer visar sig ett blindt oinskränkt förtroende och en frånvaro af all afund, för hvilken vi, bildade och förståndiga människor äro främmande. Allt under studierna förekommande göres så enkelt som möjligt. När namnet på ett föremål skall stavas, utvisas föremålet, på det de må förstå sambandet emellan ordet och saken. En mängd aftafvor, kartor, glober och modeller illustrera geografiska och historiska lektionerna. Med ett ord, ingen möda spares för att stärka de två förmögenheter som hos idioter äro i synnerhet svaga — koncentrations- och uppfattningsförmågan.

Låt oss nu inträda i det sista rummet. En tioårig gosse är der sysselsatt att på en svart trätafla kopiera en kon- turteckning med utmärkt noggrannhet. En annan skall derpå skriva sitt namn, och ert med om ni ber honom derom. En tredje håller på med ett långt divisionstal. Här är en fjortonårig flicka, som ej kan uttala det enklaste ord utan att anstränga sig vida mer än vi skulle behöfva för att ropa tvärs öfver gatan; likväl skall hon säga er de särskilda ländernas namn som ni utpekar dem på kartan, bekrieva deras invånare, produkter och fysiska förhållanden. Der är en gosse, som jemte sin egenskap af idiot ansetts för döfstum alltifrån sina spädaste år och hitkommit från en asyl för döfstumma; likväl har han på mindre än tre år lärt sig engelska grammatikens elementer. Och här är ännu en liten kamrat med en lam arm, som kan sätta sig ned och lösa en algebraisk formel bättre än de flesta gossar som ega alla sina förmögenheter i behåll. När en idiot kan lära grammatik och matematik, är det klart att han ej längre är idiot. Han kan förknippa en serie af tankar, kan reflektera, och Plato och Newton använde intet annat medel för att hinna de högsta filosofiska sanningar.

Det synes underligt, och likväl förefaller det er som om dessa mera försigkomna elever hade en mera säker och stadig blick än de som ni först sågo. Men så är det. Som de utbyta en blott djurisk natur mot en mensklig, förlora de småningom dessa beständiga glädjetryningar som äro så karakteristiska för idioten. Det härrör ej deraf att de gjort intellek-

tuella framsteg på kroppens bekostnad, ty de äro lika friska och rödblommiga som förut. Det härrör ej heller deraf att deras utveckling, på samma gång den öppnar dem en källa till varaktig och djup lycka, gjort dem allvarsamma. Utan det härrör deraf, att en vis försyn till en del ersätter de stackars olycklige förlusten af ålting annat genom de angenäma, lustiga bilder som upptaga deras fantasi och dansa i oupphörlig följd framför deras förvirrade hjernor.

På samma gång deras intellektuella uppfostran fortgår, försummas naturligtvis ej heller danandet af deras sedlighetskänsla. Moraliska skyldigheter inplantas hos dem vid hvarje steg, jemte sådana religiösa sanningar som kunna göras fattliga för dem.

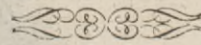
Kroppsöfningar utgöra ej den minst viktiga delen af skolan. Från att vara hjälplösa, nästan djuriska i sitt beteende, lära de att stå, sitta, nyttja sina händer, mata sig sjelfva, taga vård om sina personer och kläder samt att skicka sig som andra förnuftiga varelser. En öfning, i hvilken gossarne finna ett synnerligt nöje, är den militäriska exercisen. Om sommaren arbeta de i trädgården o. s. v.

Vid måltidstimmarne inträda de stilla och ordentligt i matsalen och uppsöka hvar och en sin bestämda plats. Om ni betraktar dem der de sitta i rad i sina nätta drögter, rena ansigten och slätkammade hår, tåligen väntande tills de bjudas af rätterna på bordet framför dem, skall ni knappast tro att de tillhöra den vilda, svårhandterliga klass af varelser som vanligtvis inbegripes under namnet idioter.

Att disciplinen är fast och sträng ser man af dess verkningar och den blinda lydighet som egnas lärarne. Att den likväl utmärkes af faderlig ömhet och mildhet kan ej betvilas, när man ser med hvilken ifver de efterkomma sina lärares önskingar, med hvilken tillfredsställelse de mottaga deras loford, huru de vända sig till dem vid hvarje svårighet eller fruktan och hvilken kärleksfull aktning de visa hvar och en af dem. En af lärarinorna sade oss att hon fann dem lättare att leda än andra barn af deras ålder. Visst är att få skolföreståndare kunna inträda i lärummen så säkra på ett glädigt och kärleksfullt mottagande som det, hvilket helsar dr Wilbur vid hans inträ-

dande. Ej blott staten utan hela världen står i stor tacksamhetsskuld till honom för hans lyckliga bemödanden, hvari vi se ett medel att till full mensklighet upplyfta mången liten varelse, som hittills varit lemnad i andligt mörker och kroppsligt elände.

(A. B.)

Den stora blomster-kongressen i Kristall-palatset i Sydenham vid London.

En så glad, blomstrande dag har ännu aldrig funnits på jorden som den, hvilken egde rum den första Lördagen i Juni detta år i kristallpalatset i Sydenham vid London. Det var den förste fullkomliga kongress för alla jordens blomstrande skönheter. Alla zoner och nationer hade sändt sina skönaste representanter i all den doftande prakt, som den högre trädgårds-konsten och vetenskapen äro i stånd att förläna naturen under dessa hänförande kristallbågar. Att den tempererade zonen var representerad faller af sig sjelft; men äfven Italien, Grahama Town, Damaskus, Schiras, Calcutta, Bengalen, Algerien, Abyssinien, China, Siam, Assam, Birmanien och till och med Japan hade doftande, blommande röster i denna vextverldens skönhetskongress. Det var vårt jordklots vida blomstermantel, Floras verdskarta och Englands dameflora på köpet. Huru ofta kom jag icke i förlägenhet öfver hvilket jag skulle anse mest himmelskt, antingen den tyllklädda, blomstrande, hänryckta qvinnliga åskådarrinnan, eller den deputerade vegetabiliska skönheten. Framför en röd och hvit med blommor öfversäddad, jättestor "Epacris" stod en täck, späd, blomstrande engel, under hvars stora, gula med blå band försedda halmhatt de yppiga lockarne så guldgula framlyste, som om man deraf genast skulle tro sig kunnat smida guldmunt eller epåletter, och klappade i de hvita händerna och ropade med den sötaste mest hänförande stämman: "Mamma, här skulle jag vilja springa midt in i högen och blomma med." Ingen skönhetsdomare i Paris skulle på bättre sätt kunnat hjälpa sig ur sin förlägenhet än genom en sådan dom.

"Menniskan blir åter jord, och ur jorden uppvexa är ut och är in så utsåg-

Fontänerna vid palatset i Sydenham.

EDMUND EVANS

ligen sköna blommor! När jag en gång ligger på min dödsbädd, skall jag tänka på detta och ej frukta för döden," sade en blek dame med en djup suck till sin ledsagare, då de stodo vid en blommande Erica.

Detta är tvenne exempel på den verkan denna slags skönhet utöfvar. Så som Lessing ganska riktigt bevisar, kan man icke med ord ensamt skildra skönheten. För att i ord gifva en föreställning om densamma, måste man göra som Homer och visa skönheten i dess behag och verkan, så att han, för att sjunga, huru skön Helena var, för hvilken det tioåriga kriget rasade, låter henne gå förbi ärevördiga, hvithåriga gubbar, som då utropa: "Det är hon, för hvilken kriget upplamade, som kostat så mycket blod och så många tårar! Men hvad det än må kosta, är denna gudomliga skönhet dessa offer värd!" Så verkade hon, denna Greklands skönhet, på utlevade gubbar. Så verkade blommorna på Englands kvinnor, hvilka annars för världens ögon visa sig så kalla och förnäma.

De första förebudet till festen voro alla slags vagnar, från "Cabes" och "Broughamen" ända till den tyngsta familjvagnen för gamla Öfverhus-familjer. Åkdonen "Cabs" för blomsterutställningen voro genast att igenkänna. Kuskarne voro ju försedda med tvättade handskar, änskönt det var Lördag, och damernas nya, lätta zefyrhattar och midt emot dem herrarne i styfva kragar och underbara vestar och de förgyllda käppknapparne, koketterande fram emellan de helt och hållet nya handskarne, förkunnade högt: "I dag är något alldeles ovanligt på färde!" De vanliga familjvagnarna glömde i dag sin värdighet och sökte med plebejisk passion att skramla fram genom trängseln, änskönt de derigenom ännu tydligare ådagalade sin ovighet och sågo invändigt ut med sina i förnämhet fastfrusna par som om de blott af misstag och glömska hade blifvit infösta från oupphinneliga höjder och förflutna århundraden in i det närvarande. Först efter klockan 12 visade sig den unga högre aristokratiens flygmaskiner, ljungande fram genom gatorna som eldsprutor, så att geraniumsbladen dammade bort från kuskarnes knapphål.

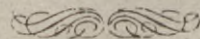
Det vore mycket att säga om blomsterkongress-ekipagerne, af hvilka, enligt

"Times," icke färre än sju tusen visade sig framför kristall-palatsets portar, för att bland blommorna utgjuta den finaste gräddan af hela engelska samhället; men vi måste vara korta och hålla oss till saken. Således vilja vi ytterligare blott nämna, att jernbanan hela dagen brusade oafbrutet fram och tillbaka i långa öfverfyllda tåg, utan att nånsin kunna motsvara behovet, så att hela massor till fot och till häst måste ersätta, hvad ångan och de 7000 ekipagerne icke kunde tillfredsställa.

Förmiddagen var mulen, så att damerna med sina rikt befransade elfenbens parasoller och paraplyer ängsligen höllo vakt, för att uppfånga de första dropparne; men klockan 1 framträdde solen ur skyarne likasom på en trumpetsignal och sade strålände, likasom förklarande denna förtjusande scen: "Äfven jag vill bidra till denna hedersfest för mina favoritbarn på jorden." Och så sken han briljantare än nånsin förut. Blomsterarméen, som hittills hade stått under en mörk och dyster flors-himmel, företedde nu klara och glada ansigten likasom figurerna på en gammal målning under en ny fernissa. Flors-himmeln förvandlades till doft och ether, och hela templet jern och glas till arkitektoniskt formade solstrålar, hvilka blott tjente till att sammanhålla 100,000 människors svällande glädje. De stora runda flätorna med slingervexter hängde ned som ljuskronor med sällsynta blommor i stället för ljus i sina långa fantastiska grå armar. Derute firades solens frambrytande af damerna med ett allmänt: "skyldra gevär!" I samma ögonblick den första solstrålen sköt fram, presenterades oräkneliga parasoller och utspändes öfver de ömtåliga — hattarne. Man hörde knäppandet i "parasollställen" på långt håll. Flera herrar, som voro rädda om sin — hy, utspände till och med sina paraplyer.

Plötsligen hördes ropen: *the fountains! the fountains!* (fontänerna!) Hela världen kom genast i rörelse. Öfver 100,000 människor i finaste ståt grupperade sig derute på parkens gröna sammetsmatta omkring bassinerna, som i dag för första gången skulle göra sitt mästerstycke. Här stodo de i ööferskådliga grupper, öfverhöjda med sammet och siden, under fladdrande parasoller och slöjor, emellan de

hvita statyerna under de pittoreska träden på det stora, vida, öppna landskapet, öppet ända till de trettio mil aflägsna, ännu synbara boktrådshöjderna. Tysta, mycket tysta väntade 100,000 människor på det första utvecklandet af flera än hundrade vattenstrålar i de mest olika anordningar; på denna stora hedersuppgift, som Paxton nu skulle visa, att hans öfvertråffade de berömda vattenkonsterna i Versailles. Teeknet gaf. De hämmande kranarne omvredos på en gång af en liten armé betjenter, det hväste, det porlade och plaskade; tjocka silfverarmar vexte upp allt högre och högre, fot för fot. Och nu brusade, brakade, sprutade och glittrade det plötsligen i alla riktningar upp emot den blåa himmeln och vattnet mottogs och bars upp i höjden på regnbågsfärgade solstrålar, korsande och åter korsande sig i hundratals armar, besynnerligt stående och dock ständigt flytande, bildande oupphörligt nya figurer. Vinden grep i de lätta vattenfigurerna och kastade dem än åt den ena, än åt den andra riktningen på de finaste klädningar och hattar. I största hast uppslog damerna sina paraplyer och störtade i vild flykt åt alla kanter. Vid det första fallständiga utvecklandet af vattenkonsterna förde 60 man sina glänsande blåsinstrumenter till munnen och smattrade så att de blefvo både röda och blå, och mängden höjde ett gladt jubelskrik, utan att observera den lille magre mannen, som ännu alltjämt bär sin hvita hatt och kände sig så hjertinnerlig glad, nemligen sir Joseph Paxton, uppfinnaren af kristallpalatset och vattenkonsterna, och hvilken nu ämnar bygga ett 8 engelska mil långt kristallpalats till kör- och jernbansväg emellan Londons *Ost-* och *Vertend*.

Kriget i Asien.

II.

(Forts. fr. No 28.)

Denna styrka, förstärkt med 10,000 man irreguliert rytteri (under anförande af deras furstar och beyer, men likaledes i de Allierades sold), och skyddad af en stark division sammansatt af allierade trupper, skulle hafva varit tillräcklig till en dubbel operation: i norr att företaga belägringen af Anapa och Sud-

schuk-Kalé och taga fast position vid Kuban samt derifrån hota ryska förbindelserna med de kaukasiska länderna; i söder att tränga fram med en stark korps i det inre af bergen, tvinga alla ännu obeslutsamma stammar till deltagande, sätta sig i besittning af Dariels defiléer och fullborda förbindelsen med Schamyl. Ryssarne i Transkaukasien gingo derigenom miste om sin enda öfver berget förande militärväg och inskränktes till en återtags- och föreningslinie, belägen midt emellan en fiendtlig, till uppror beredd muselmansk befolkning, nemligen öfver Derbend vid Kaspiska hafvet.

I stället för detta nöjde sig Engelmännerna och Fransmännen med att låta ett par ångare kryssa vid tscherkessiska kusterna, att göra höfdingarne, som kommo om bord till dem, komplimenter för deras tapperhet och utseende och lofva dem vapen och ammunition. Turkarne deremot drömde i sin blindhet om återställandet af deras gamla magt i Kaukasus, utnämnde civil- och militär-guvernörer och sände dessa, väl försedda med firmaner, men utan vapen och pengar och utan trupper till Sukum-Kalé, för att der etablera sig och derifrån regera landet.

Naib Effendi, en af Schamyls utskickade och i högt anseende hos Tscherkesserna och öfriga bergsboer i de vestra bergen, kom till Sukum-Kalé och gick derifrån beledsagad af talrika höfdingar till Konstantinopel, för att rådgöra med porten om fortsättningen af den hädanefter gemensamt förande striden och tillika knyta en förbindelse emellan honom och Schamyl. Förgäfvos! Det gick de muselmanska Tscherkesserne och Abchaserne på samma sätt som förut de kristne Georgierne; porten begärde deras underkastande under sultanens välde, deras rättmätige herrskare. Naib och hans följeslagare lemnade Konstantinopel, med harm i hjertat och utan att hafva utträtt något.

Och nu till skildringen af Abchasernes Sukum-Kalés närvarande belägenhet, hufvudsätet för turkiska guvernementet i Kaukasus. Sukum-Kalés garnison utgör några hundra man, hvilka stå under tre paschar med divisions-generalers rang. Den förste, landets egentlige guvernör, en gammal Abchaser, sändes hit från Kon-

stantinopel, för att för sina landsmän göra turkiska herraväldet antagligare och drägligare. Den andre, en egyptisk artilleri-general, har under sin uppsigt de sex bergskanoner, som utgöra platsens artilleri. Den tredje, en erfaren ung man med europeiska manér, Redschi-Paschas favorit, kommenderar garnisonen, tills provinsen underkastar sig och till hvars guvernör han är bestämd. Af dylika guvernörer *in partibus* drifva ännu flere omkring på fästningens område, alla omgifne af en talrik stab af turkiska officerare och europeiska äfventyrare, mottagande af porten en hög månadlig lön.

De af Ryssarne uppförde sköna kasernerna och öfriga ståtliga byggnader stå sedan aftaget helt och hållet vårdslösa, och falla, beröfvade fenster och dörrar, till större delen i ruiner. Träden, så väl på torgen som i trädgårdarne, ligga nedhuggna, grafstenarne på kyrkogårdarne kullslagna och krossade; öfverallt oordning och förödelse. Turken har, oakadt sin beröring med Européerne, förblifvit densamme: "hvar hans häst sätter sin hof, der vexer ej mer något gräs."

Icke sällan genljuda gevärskott från bergen. Det är Abchasernes, hvilka ömsesidigt bekämpa hvarandra. Sedan turkiska occupationen rasar här inbördeskriget. Turkiska regeringen har nemligen börjat sin segerrika verksamhet dermed, att hon utnämnt ett dussin paschar och lofvat hvar och en utaf dem det framtida guvernementet i Abchasien, men derjemte också betecknat deras rivaler. Denna visa och faderliga politik bör man tillskrifva den omständigheten, att man slås i bergen, under det man i Sukum-Kalé i allsköns lugn säljer kvarlevorna af Ryssarnes öfvergifna förräder; ty de turkiska Pascharne tyckas öfverhufvud hafva blifvit skickade hit blott för här att — likasom fordom de turkiske kommissarierna till furstendömena — indrifva de nödiga medel till betalning af deras i Konstantinopel ådragna skulder.

Tscherkesserna hafva hittills vetat att skydda sig emot denna hushållning; hvad de se hos sina grannar Abchaserne måste hafva betagit dem smaken härför. De antaga inga turkiska Paschar och föredraga att framdeles, likasom hittills, på egen hand föra det lilla kriget mot Ryssarne. Förhållandena hafva icke förän-

drat sig hos dem, de äro de samma som före kriget. Midt emot dem stå "Kossackerna från Svarta hafvet" och den "Kaukasiska linien", värdige motståndare, som äro likaså tappra som de, men dem dock öfverlägsne på öppna fältet medelst sina kanoner. De försvara hus och familj, och så länge ingen större invasion här förberedes, kan Ryssland vara lugnt för dessa gränsprovinsers öde.

Kaleidoskop.

Medel emot Binnickemasken.

Kouso är namnet på ett ofelbart bote-medel emot binnickemasken. För några år sedan kostade en enda sats deraf i pariser-apotheken 40 franks; nu kan man erhålla dem äfven i Sverige för ett jemförelsevis billigt pris. Kousson består af blomman af den i Abyssinien vildtvexande *Brayera anthebmithica Kth.*, men förekommer i handeln redan förfalskad och i synnerhet blandad med den pulveriserade barken af granatträdet.

Att fördrifva hicka. Denna kramp framkallas vanligen af uppblåsthet, svårighet att smälta maten, öfverlastad mage eller af syra uti densamma. Vanligen kan man fördrifva hicka genom plötslig förskräckelse eller plötsligt användande af ett eller annat kallt föremål; genom att dricka några klunkar kallt vatten eller förtära en bit is, taga en pris snus eller föröfrigt begagna något, som retar till hosta. Ett af de bästa medlen är att luta hufvudet bakåt och så länge som möjligt hålla andedrägten.

Medel mot brännsår. Man tager lin- eller vanlig olivolja och kalkvatten, lika mycket af hvardera slaget. Före begagnandet skakar man denna blandning mycket väl.

Medel mot ledvridning. Man tager kamphertsprit, vanlig vinättika och terpentinsprit, af hvardera en unz, och gnider den skadade delen med en yllelapp, som blifvit doppad i denna blandning.

Godt gurgelvatten vid halsåkomma. Man tager och sammanblandar 2 drakmer Myrrhatinktur med 4 unz vanligt vatten och $\frac{1}{2}$ unz vinättika.

"Britomarts afväpning." Målning af Pickersgill.

Från C. Petersens Lithografiska Inrättning och Boktryckeri har utkommit N:o 6 af
Tidskrift för Trädgårdsskötsel,
 andra årgången,

innehållande: Trädgårdskalender: Juni månad. Utplantering af ömtåligare växter. — Blomsterväxters retardering. — Köksväxtodling: Hvad är orsaken till s. k. klumprötter på kål och huru skall denna sjukdom förekommas? — Trädgårdsanläggningskonst: Mönsterplaner för större och mindre lustträdgårdar och parker (med 2 plancher.) — Götheborgs Trädgårdsmästareförenings Förhandlingar: Sammankomsten d. 1 Nov. 1854. — Drifbankarnes och växthusens historia.

På denna tidskrift, hvaraf 1 nummer om 8 tvåspaltiga sidor och 2:ne plancher i hvarje månad utkommer, prenumereras med 2 Rdr 24 sk. bko för året, (postarvodet inberäknadt) på alla boklädor och postkontor samt hos förläggaren hr C. Petersen i Götheborg.

Härmed följer Bihaget: "Minnigrey", pag. 171—178.

Nästa N:o utgifves den 22 Juli.

C. PETERSENS OFFICIN 1855.